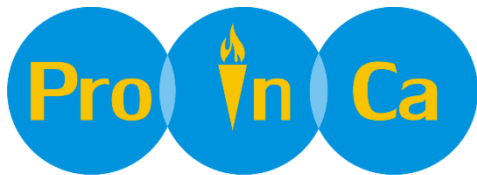

Мейірбикелік істегі көшбасшылық

Hannele Tiittanen

Қолданбалы ғылымдардың Lahti Университеті

Promoting the Innovation Capacity of Higher Education in Nursing during Health Services
Transition

РП 2.4 Мейірбикелік істегі көшбасшылық

Мына анықталған мәселелерге жауап береді:

- Қазақстан денсаулық сақтау мекемелерінде медициналық медбикелердің мейірбикелік істі басқаруда мықты танымы мен рөлі жоқ.
- Қазақстан денсаулық сақтау мекемелерінде медициналық мейірбикелердің заманауи көшбасшылық құзырлылығы жоқ.
- Практикалық денсаулық сақтау мен білім беру мекемелерінде мейірбикелік көшбасшылық пен мейірбикелік практика арасында өзара іс-әрекет жеткіліксіз.

РП 2.4 Іс-шаралар

- Қазақстан денсаулық сақтау мекемелерінде медбикелер-жетекшілерінің көшбасшылық құзырлылығын зерттеу және талдау: **2018 жылдың көктемінде орындалды.**
- Мейірбикелік көшбасшылықты дамытуда медициналық университеттер мен денсаулық сақтау мекемелер күштерін біріктіруге ықпал ету: қарқынды семинарлар 1 және 2; мейірбикелік істегі көшбасшылыққа оқыту материалдарын жазу (**2018, күз – көктем 2019**).
- Мейірбикелік істі басқару жүйесін дамытуға ықпал ету: мейірбикелік көшбасшылыққа оқыту ұсыныстары; медициналық мейірбикелер-көшбасшылар Қауымдастығы (**2019**).
- Мейірбикелік істе жаңа алдыңғы қатарлы рөлдерге жүйелі түрде басшылық қолдау көрсету: CNE, Блогтер жазу, Facebook (**2019-2020**)

Медбикелер-жетекшілердің көшбасшылық құзырлылығын зерттеу және талдау

Мақсаты : Қазақстан денсаулық сақтау мекемелерінде медбикелер-жетекшілердің көшбасшылық құзырлылығын сипаттау.

Зерттеу міндеттері:

- Қазақстан денсаулық сақтау мекемелерінде көшбасшылық құзырлылықты сипаттау.
- Қазақстанда мейірбикелік істе реформа жүргізуге қажетті басқару құрылымын және рөлін сипаттау.

Әдебиеттерге шолу мен денсаулық сақтау мекемелеріндегі әртүрлі көшбасшылық құзырлылықты бағалау негізінде **көшбасшылық құзырлылық аялары анықталды.**

Құзырлылық шектері

NLN Қоғамдық денсаулықтағы көшбасшылық құзырлылық	Денсаулық сақтаудағы құзырлылық одағы	AONE, Американдық медбикелер-жетекшілер мекемесі	NHS көшбасшылық академиясы: денсаулық сақтаудағы көшбасшылық моделі	NHS көшбасшылық академиясы: клиникалық қызметтегі көшбасшылық
Қоғам / мекеме алдындағы жауапкершілік	Коммуникативтілік және қарым қатынасты басқару	Коммуникативтілік және қарым-қатынасты құрастыру	Мекемелердің жалпы күштерін біріктіру	Жеке сапаны көрсету
Ынталандыру қабілеті	Көшбасшылық қабілеттіліктер	Денсаулық сақтау ісіндегі білімі	Жалпы мақсатқа жұмылдыруы	Қызмет көрсетуді жақсарту
Мақсатқа деген табандылығы	Іскерлік дағдылары мен білімі	Көшбасшылық	Ақпараттарды бағалауы	Қызмет көрсетуді басқаруы
Қоғамдық сана	Кәсіби біліктілік	Кәсіби біліктілік	Басшылықтағы ептілігі	Мәселені жеке шешуі
Аутенттілігі	Денсаулық сақтау ісін білуі	Іскерлік дағдылары	Мәселені жалпы тұрғыдан түсінуі	Нұсқау беруі
Мінезінің салмақтылығы мен тепе-теңдігі			Командаларды біріктіруі	
			Жауапкершілікті алуы	
			Мүмкіндігін дамытуы	
			Нәтижелерге ықпалы	

Денсаулық сақтау ісінде
көшбасшылық туралы
зерттеулер

Көшбасшылық
құзырлылықтар:
күшті және әлсіз
жақтары

Денсаулық
сақтау
мекемелерінің
менеджерлері

Мейірбикелік
істе көш-
басшылыққа
оқытудың
мақсаттары
мен
құрылымы

Мейірбикелік
мекемелердің бағыттарын
анықтау

Қызмет көрсе-
туді басқару мен
басты
қортындылары

Көшбасшылар
мен командалар

Медбикелердің кәсіби
біліктілігі мен
әдептілігін көтеру

Бағыттарды анықтау
мен стратегиялық
тетіктерді оқытуға
арналған оқу

Оқу материалдарының
өнімділігі мен тиімділігі

Симуляциялық жағдайлар.
Команда да көшбасшылық
модельі

Мейірбикелік іс әдебін
басқару: модель мен
қағидалар

Мейірбикелік
істегі
көшбасшылық
етекшілігі

NursingLeadership
Handbook
Руководство
сестринского

NursingLeadership
Handbook
Руководство по
сестринскому делу

Көшбасшылық құзырлылық алты құзырлылық маңына топтастырылды: бағытты анықтау, қызмет көрсетуді басқару және нәтижелерге қол жеткізу, жетекші адамдар мен командалар, мейірбикелік кәсіби біліктілік пен әдеп деңгейін көтеру, командада бірге жұмыс жасау және қарым-қатынас дағдылары, сонымен қатар көшбасшылықтың өзінділігі.

Медбикелер- көшбасшылар- дың басқару құзырлылығын зерттеу

		250 тармақ жиілігі	пайыз (%)
Атқаратын лауазымы	Аға медбике	144	58,8
	Бас медбике	9	3,7
	Бас дәрігер	77	31,4
	Басқалары	15	6.
Білімі	Мейірбиелік кәсіби білімі	138	55,2
	Дипломнан кейінгі білімі мен оқуы	16	6,4
	Бакаларлық Акаде- миялық дәрежесі	15	6
	Магистрлік дәрежесі	1	0,4
	Медициналық доктор	66	26,4
	PhD, ғылым кандидаты	10	4
	Басқалары	4	1,6

Зерттеу нәтижелері

Аймағы: Бағытты анықтау

- Қазақстандағы мейірбикелік іс реформасымен таныстық деңгейі 21% (ҚР-да мейірбикелік іс дамуының Кешенді жоспары)
- Қазақстандағы мейірбикелік іс реформасымен белгілі бір дәрежеде ғана таныстық деңгейі 36% .
- Респонденттердің 42% мейірбикелік іс реформасы туралы тіпті білмейді.

Респонденттердің құзырлылық туралы ең аз білетіндері:

- мейірбикелік іс реформасы негізінде стратегиялық басымдылықты;
- денсаулық сақтау аясындағы өзгерістерді және жаңа бағыттарды табу,
- басқа жетекшілермен/жетекші мекемелермен ынтымақтасып стратегиялық басымдылықты және түсінікті анықтау.

Зерттеу нәтижелері

Аймағы: Қызмет көрсетуді басқару және нәтижелерді бақылау

Респонденттер ең аз білетін құзырлылықтар:

- Денсаулық сақтау жүйесіндегі қызмет көрсетуді қаржыландыру құрылымы
- Денсаулық сақтауда қызмет көрсетуде қаржы мәселелері туралы шешім қабылдаудың әсері мен салдары.

Зерттеу нәтижелері

Аймағы: Көшбасшылар мен командалар

Құзырлылықтың басқа аймақтармен салыстырғанда ең жоғары деңгейде білетіндері

Респонденттердің ең аз деңгейде білетіндері:

- Адамдар ресурстары мен нормативтік-құқықтық актілер туралы заңдардың қолданылуы
- Оқу бағдарламаларын іске асыру арқылы құзырлылықты дамыту

Нәтижелер

**Аймағы: Кәсіби біліктілікті және әдептілікті көтеру;
коммуникативтілік пен командамен қызмет атқару
дағдылары; өзіне өзі жетекшілік.**

Құзырлылық жақсы деңгейде.

Ең төменгі орташа деңгей құзырлығы туралы айтылды:
мейірбикелік іс реформасын қызмет көрсетуге қолдану қабілеті

Ұйымдастыру деңгейлері мен медбикелер-менеджерлер

Стратегиялық шың / Стратегиялы менеджерлер

(Бас медбикенің орынбасары: магистр)

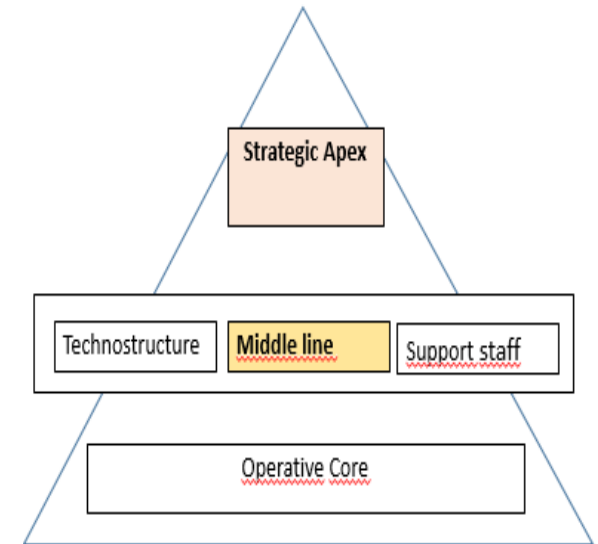
- Барлық бөлімшелер мен бөлімдердің медбикелері жұмысына жауапты
- Мекеменің стратегиялық мақсатын анықтайды→Мейірбикелік іс түсінігі
- Орта буынды менеджерлерін /аға медбикелерді бақылайды және қолдайды
- Ұйымдастырудың жалпы тиімділігіне назар аударады
- Мекеме мен сыртқы ортаның өзара іс-әрекетін ұйымдастырады

Орта буынды менеджерлер / тактикалық менеджерлер (аға медбикелер: ғылым магистрлері, акад. BSc)

- Жалпы мақсат пен жоспарларды нақты қызмет мақсаты мен түрлеріне айналдырады
- Мақсатқа жету үшін ресурстарды қолданудың ең жақсы әдісін табуға жауапты
- Алғашқы шептегі менеджерлерді/аға медбикелерді бақылайды және қолдайды.

Алғашқы шептегі менеджерлер / операциялық менеджерлер (аға медбикелер: Acad.BSc / Appl.BSc)

- Медбикелердің күнделікті жұмысын басқарады
- Қызмет көрсетуге қажетті іс-әректің орындалуын бақылады
- Басқарылатын және басқарылмайтын қызметкерлерді байланыстырады

- Денсаулық сақтау ісінің маңызын арттыру, мейірбикелік іс реформасын қолдау үшін бас және аға медбикелер жаңа көшбасшылық және құзырлылық дағдыларын игеруі тиіс.
- **Мейірбикелік іс реформасын барлық деңгейде қолдауда, медбикелерді жаңа білімге үйретуде білім беру мекемелері шешуші рөл атқарады.**
- Медбикелердің алдыңғы тәжірибесі негізінде оқытуда білім беру мекемелері құзырлылықты жоғары деңгейге дейін көтерудің және дағдыларды жақсартудың икемді мүмкіндіктерін ұсынулары тиіс.

- Медбикелер-директорлардың Европалық Қауымдастығы (ENDA <http://www.enda-europe.com/en/>)
- Медбикелер-жетекшілердің Америкалық Мекемесі (AONE <http://www.aone.org/>)
- Орталық Азияда мейірбикелік көшбасшылықты қолдауды қамтамасыз ету үшін, медбикелер-көшбасшылар Қауымдастығының көшбасшы болу мүмкіндігін Қазақстан пайдалана ала ма?
- РП 2.4 мақсаттарының бірі: Көшбасшылар Қауымдастығын құру және Қазақстанда, әсіресе, мейірбикелік істі реформалауға ауысы кезінде медбикелердің құзырлылығын, көшбасшылығын күшету.

РП 2.4 Оқыту материалдары

- 1. Бағытты анықтау және Стратегиялық басқару:** стратегиялық басқару, қоршаған ортаны талдау, стратегиялық мақсатты, болашақты анықтау, сол сияқты өзгерістерді басқару - дәріс материалдары және басқару тетіктері.
- 2. Қызмет көрсетуді басқару және нәтижелерді бақылау:** тиімді басқару үшін дәрістік материалдар.
- 3. Көшбасшылар мен командалар:** Көшбасшылық; Жеке басшылық; Командалар - дәріс материалдары.
- 4. Кәсіби біліктілік пен әдеп:** Кәсіби және этикалық өзара іс-қимыл; Кәсіби құзырлылықты дамыту; Басшылық ерекшелігі; Көшбасшылардың өзі дамуы үшін жаттығулар.

- Қазақстан Республикасының мейірбикелік істі дамытудың Кешенді жоспарында сипатталғандай, мейірбикелік істі жетілдіруде Көшбасшылық басты және қажетті шарт ретінде қаралады.

БІРІКТІРІЛГЕН КҮШПЕН БІЗ БӘРІН ӨЗГЕРТЕМІЗ

Халонен 1900: Первые строители дороги

References / сілтемелер

- Комплексный План по развитию сестринского ухода в Республике Казахстан до 2020 года.
- Международный совет медсестер (ICN). Получено 3.5.2019. Получено с: <https://www.icn.ch/>
- Уход сейчас. Получено 3.5.2019. Получено с: <http://www.nursingnow.org/>
- Европейская ассоциация директоров медсестер (ENDA). Получено 3.5.2019. Получено с: <http://www.enda-europe.com/en/>
- Американская организация руководителей медсестер (AONE). Получено 3.5.2019. Получено с: <http://www.aone.org/>
- Unger J-P., Macq J., Bredo F., Boelaert M. 2000. Через очки Минцбера: свежий взгляд на организацию министерств здравоохранения 2000, 78 (8). Получено 3.5.2019. Получено с: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2560822/pdf/10994284.pdf>
- Хьюстон С. 2008. Подготовка руководителей медсестер к 2020 году. [Journal of Nursing Managament](#), ноябрь; 16 (8), 905-11.